

การนำเสนอผลงาน Best practice Service plan
การประชุมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนากระบวนการบริการสุขภาพ (service plan sharing)
ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑

ส่วนที่ ๑

ชื่อผลงาน Best practice Service plan (สาขาทารกแรกเกิด)

ชื่อเรื่อง การป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกคลอดก่อนกำหนดโดยใช้ชุดและหมวกพลาสติก

รูปแบบการนำเสนอ

✓ ผลงานนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์

ชื่อผู้ส่งผลงาน

ชื่อ-สกุล นางมินตรา พรหมพันธ์

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

สถานที่ปฏิบัติงาน หอผู้ป่วยวิกฤตทารกแรกเกิด โรงพยาบาลเซกา

จังหวัด บึงกาฬ เขตสุขภาพที่ ๘

โทรศัพท์ ๐๔๒๔๘๙๐๙๙-๑๐๐มือถือ ๐๙๔๒๘๔๙๑๑๑

E-mail mintraiq@gmail.com

ปีที่ดำเนินการ ๒๕๖๐-๒๕๖๑

ส่วนที่ ๒

บทคัดย่อ

๑.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทารกคลอดก่อนกำหนดจะมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ เนื่องจากกระบวนการควบคุมอุณหภูมิร่างกายของทารกเกิดก่อนกำหนดยังทำงานไม่มีประสิทธิภาพ จากการทำหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ในร่างกายยังไม่สมบูรณ์ ร่วมกับทารกแรกเกิดก่อนกำหนดมีไขมันใต้ผิวหนังชั้นน้ำตายน้อยในขณะที่กระบวนการสร้างความร้อนของร่างกายยังพัฒนาไม่เต็มที่ จึงทำหน้าที่เป็นฉนวนป้องกันความร้อนออกจากร่างกายไม่ดีพอ นอกจากนี้การสูญเสียความร้อนออกจากร่างกายได้มากกว่ามีพื้นที่ผิวกาย (Body surface area) มากเมื่อเทียบกับน้ำหนักตัว ดังนั้นทารกเกิดก่อนกำหนดจึงมีโอกาสสูญเสียความร้อนภายในร่างกายและนำไปสู่การเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำได้และเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้เกิด Morbidity and Mortality rate ที่สูงขึ้น (กฤษณา เฟื่องสา, ๒๕๔๐; วัฒนา จีระแพทย์ ๒๕๔๓) เช่นภาวะหายใจเร็ว น้ำตาลต่ำ หากภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำดำเนินต่อไปและไม่ได้รับการรักษาจะเกิดภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ ตามมาที่รุนแรงได้เช่น ความผิดปกติในการแข็งตัวของเลือด มีเลือดออกจากปอด เลือดเป็นกรด และหยุดหายใจได้การนำพลาสติกมาใช้ในการห่อหุ้มผิวหนังเป็นวิธีที่สามารถช่วยป้องกันการเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกคลอดก่อนกำหนดได้เนื่องจากเมื่อห่อหุ้มผิวหนังของทารกเกิดก่อนกำหนดด้วยพลาสติกในทันทีภายหลังจากคลอดพลาสติกที่ห่อหุ้มร่างกายอยู่จะทำให้หน้าอกที่เหมือนเป็นฉนวนกันความร้อนของร่างกายอีกชั้นหนึ่งจึงช่วยป้องกันการสูญเสียความร้อนของร่างกายผ่านผิวหนังไปสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกโดยการระเหยและการพาความร้อนนอกจากนี้พลาสติกใดยังมีราคาไม่แพงหาได้ง่ายการนำมาห่อหุ้มร่างกายสามารถทำได้ง่าย และสามารถสังเกตอาการของทารกผ่านพลาสติกใสได้ดี

๒.วัตถุประสงค์

๑. สร้างนวัตกรรมการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกคลอดก่อนกำหนดโดยใช้ชุดและหมวกพลาสติก

๒. เพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกคลอดก่อนกำหนดโดยใช้ชุดและหมวกพลาสติก

๓.วิธีดำเนินการ

เป็นการศึกษาแบบAction Research เก็บข้อมูลมารดาทารกที่มาคลอดในโรงพยาบาลเซกาและโรงพยาบาลบึงโขงหลงที่เข้าเกณฑ์ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๐-๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑๕ราย โดยใช้แบบฟอร์มมารดาและทารกรวมทั้งเก็บความพึงพอใจกับผู้ใช้ชุดนวัตกรรม การใช้ชุดและหมวกพลาสติกสวมใส่ทารกหลังคลอดภายใต้เครื่องให้ความอบอุ่นชนิดแผ่รังสีในห้องคลอดโดยต้องเช็ดศีรษะและตัวทารกให้แห้ง จากนั้นวัดอุณหภูมิครั้งที่๑และวัดอุณหภูมิก่อนย้ายตึกเมื่อถึงตึกรับย้ายหากอุณหภูมิปกติถอดชุดนวัตกรรมออก
ระยะเวลาดำเนินงาน ระยะเวลาศึกษา ๑ เมษายน ๒๕๖๐- ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑

๔.ผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาพบว่ามารดาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง ๑๕-๒๐ ปี และ ๓๖-๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๐ ครรภ์ที่ ๒ คิดเป็นร้อยละ ๖๐ และอายุครรภ์ ๓๕-๓๖+๖สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ ๘๐ พบว่าทารกของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๖๐ น้ำหนัก ๑,๒๐๐-๑,๔๙๙ กรัมและ ๒๕๐๐-๒๙๙๙ กรัม คิดเป็นร้อยละ ๔๐

ผลของการใช้นวัตกรรมต่อการควบคุมอุณหภูมิกายของทารก

จากการศึกษาพบว่าอุณหภูมิกายทารกหลังใส่ชุดและก่อนย้ายอยู่ในเกณฑ์ปกติ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และพบอุณหภูมิหลังรับย้ายต่ำกว่าปกติ ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๖

ผลของการใช้นวัตกรรมต่อการควบคุมอุณหภูมิกายของทารก Descriptive Statistics

ตาราง แสดงอุณหภูมิเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังคลอด ก่อนย้ายตึก และแรกรับที่ตึก

อุณหภูมิ	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	แปลผล
หลังคลอด	๑๕	๓๗	๓๗	๓๗.๐๔	.๒๐๗	ปกติ
ก่อนย้ายตึก	๑๕	๓๗	๓๘	๓๗.๑๘	.๓๓๕	ปกติ
แรกรับย้าย	๑๕	๓๕	๓๘	๓๖.๗๘	๑.๐๑๑	ต่ำกว่าปกติ

จากการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยของอุณหภูมิขณะใส่ชุด ณ ห้องคลอดก่อนย้ายตึกอยู่ในระดับปกติ ($X=37.04$ องศาเซลเซียส) และอุณหภูมิแรกรับย้ายอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ ($X=36.78$)

ผลของความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรม

จากการศึกษาพบว่าผู้ใช้นวัตกรรมมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านรูปแบบน่ารักสวยงามคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓๓ และความพึงพอใจระดับปานกลางในด้านความปลอดภัยและความคุ้มค่าคุ้มทุน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓และ ๑๓.๓๐ตามลำดับและพบว่าด้านการใช้ประโยชน์ได้จริงพึงพอใจทุกรายคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๕.การอภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการศึกษาสนับสนุนสมมติฐานคือการใช้ชุดและหมวกพลาสติกป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำ โดยอุณหภูมิเฉลี่ยหลังใส่ชุดอยู่ระหว่าง ๓๗.๐๔-๓๗.๑๘ องศาเซลเซียส โดยที่ขณะมีการเคลื่อนย้ายระหว่างตึกอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓๖.๗๘ องศาเซลเซียสซึ่งถือว่าอยู่ในช่วงอุณหภูมิซึ่งถือว่าอยู่ในช่วงอุณหภูมิที่ต่ำกว่าปกติจึงไม่สนับสนุนสมมติฐานขณะเคลื่อนย้าย และพบว่าแม้ปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องอื่นๆ ร่วมด้วยในการวิจัยโดยพบว่ารายที่อุณหภูมิกายต่ำนั้นทารกมีตัวเปียกร่วมด้วย และประเมินผลของการใช้นวัตกรรมมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านรูปแบบน่ารักสวยงามรองลงมาเป็นด้านการใช้ประโยชน์ได้จริง

๖.ความภาคภูมิใจ

หลังจากที่มีชุดนวัตกรรมนี้แล้วจำนวนทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีHypothermia ลดลงทำให้เกิดผลดีกับทั้งผู้ป่วย ญาติ และลดระยะเวลาการนอนโรงพยาบาลรวมทั้งงบประมาณในการรักษาที่ลดลงด้วย

